

Л. Б. Кротенко,
кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри прикладної лінгвістики,
порівняльного мовознавства та перекладу
НПУ імені М. П. Драгоманова

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі розвитку методики викладання перекладу на особливу увагу заслуговують питання про синтез освіти і культури, про розвиток культурологічної бази викладання, про перекладацьку компетенцію, соціокультурні засади спілкування. Переклад як вид мовленнєвої діяльності є складним явищем, що поєднує аудіювання та говоріння (усний переклад), читання і письмо (письмовий переклад) та має три основні складові: рецепція (тексту оригіналу або його сегменту); транспозиція (перекодування мовленнєвого сигналу при взаємодії мислення і пам'яті); реалізація (сегменту тексту перекладу). Важливою передумовою здійснення успішної перекладацької діяльності є належний рівень сформованості відповідних типів компетенцій. Крім зазначених компонентів, слід наголосити на важливості соціокультурної компетенції, належний рівень сформованості якої дозволяє оперувати фоновими знаннями, влучно і швидко підібрати відповідники у процесі перекладацької діяльності (Антонюк, Славова, 2017).

Соціокультурна компетенція набуває все більшого значення у сучасному суспільстві за рахунок глобалізації та розвитку людства взагалі, а, отже, перекладознавчих навичок зокрема. Оскільки, це вже не лише сукупність знань, умінь, навичок, здібностей особистості, які надають можливості спілкуватися відповідно до норм мовлення і поведінки, традицій і культури (Вітюк, 2013). Основним у значенні соціокультурної компетенції є соціомовна толерантність, адекватність сучасним вимогам до комунікативної взаємодії. Саме це і зумовлює *актуальність* даних наукових розвідок.

Метою нашої розвідки є уточнення значення соціокультурного впливу у сучасному викладанні на матеріалі перекладознавчої дисципліни.

Викладання перекладознавчих дисциплін у вищій школі неможливе без врахування усіх сучасних вимог, як з позиції дидактики, самого перекладознавчого процесу, так і з позиції культурної комунікації, врахування впливу глобального розвитку людства. Саме це послужило рушійним важелем у створенні власного навчального посібника для студентів другого курсу, який представлено у вигляді методологічного доробку з двох взаємопов'язаних частин:

1) *Vogue. Style. Clothing / Module I* [за загальною редакцією доцента кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидата філологічних наук, доцента Кротенко Л. Б.]: навч. посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 50 с.;

2) *Vogue. Style. Clothing / Module II* [за загальною редакцією доцента кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології НПУ імені М.П. Драгоманова, кандидата філологічних наук, доцента Кротенко Л. Б.]: навч. посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 167 с.

Посібник містить тексти підвищеної складності, що були запозичені із відкритих іншомовних джерел, автори яких є носіями англійської мови (блоги, спеціалізовані журнали і т.д.). Мета посібника полягає у підвищенні перекладацьких навичок студента у сфері моди та дизайну одягу. Даний навчальний посібник може бути використаний як самостійний, а також як додатковий для студентів філологічних спеціальностей, що вивчають англійську мову як першу іноземну.

Поява у текстах розмовних скорочень, жаргонізмів, сучасних ідіоматичних виразів та професійних термінів змусить пошукача розвивати лінгвістичну гнучкість, іншомовну здогадку, розширить загальний кругозір, ознайомить із специфічною термінологією за тематикою.

Під час навчання студенти повинні будуть користуватися найрізноманітнішими словниками, у тому числі тлумачними, що має на меті розвивати їхню обізнаність у різних сферах життєдіяльності, пам'ять, логічне мислення, здатність до аналізу та проведення логічних паралелей. З цією метою спеціально застосовуються мовленнєві вправи проблемного характеру, які пов'язані із необхідністю опису, порівняння, протиставлення, аналізу інформації, оцінки її та формування відповідних висновків із відстоюванням власної точки зору, аргументуванням, тощо (Кротенко, 2017).

Посібник також знайомить з певними явищами у світовій історії моди на прикладі коротких оглядів декількох найвідоміших дизайнерів як зарубіжних, так і українських, допоможе у класифікації основних модних стилів сьогодення, незважаючи на їх швидкоплинність та скороминучість.

Врахування сучасних соціокультурних вимог полягає в тому, що даний навчально-методичному доробок носить лише освітньо-ознайомчий характер, не містить пропаганди будь-якого із перелічених модних стилів, способів життя, не є рекламою жодного із брендів, жодної торгової марки, жодного дизайнера, жодної моделі, жодного блогера, жодного модного видання, не претендує на біографічну точність життя зазначених дизайнерів, не містить профорієнтаційної пропаганди у сфері модного бізнесу, не підтримує жодних стандартів щодо ваги моделей та вимог до зовнішності (є некомерційним виданням).

У створенні посібника брали участь студенти спеціальності “Переклад”, факультету іноземної філології, під час оформлення ілюстрованого вокабуляру. Фото студенток було викладено у посібнику за згодою сторін, одяг – власність моделей. Мета – продемонструвати повсякденну моду безпосередньо на молоді без зазначення торгових марок, і жодним чином не носить імперативного чи рекламного характеру.

Висновки. Результати впровадження даного методологічного доробку у навчальний процес довели ефективність та доцільність зазначеного вище підходу до викладання практики усного та писемного мовлення, практичного

курсу перекладу та практики двостороннього письмового перекладу (саме для цих дисциплін і було застосовано посібник) у вищій школі. Сам процес навчання відбувся у абсолютно толерантній формі до різних особливостей досліджуваної під час навчання сфери. Відсутність імперативної, нав'язливої форми подачі матеріалу та варіативність завдань посприяли кращому сприйняттю матеріалу.

Отримані дані закладають *перспективи* для подальших розробок навчального матеріалу у вищій школі.

Список використаних джерел

1. Антонюк, Н. М., Славова, Л. Л. (2017). Соціокультурні засади викладання перекладознавчих дисциплін «*Мова і світ: сучасні тенденції викладання іноземних мов у вищій школі*»: збірник матеріалів IV Всеукраїнського науково – практичного вебінару. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка. Взято з <http://eprints.zu.edu.ua/>.

2. Вітюк, В. (2013). *Основні шляхи формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи*. Взято з: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2013-60.pdf.

3. Кротенко, Л. Б. (2017). *Britain vs. Ukraine: ethnolinguistic studies (historical facts, sacred signs): посібник* (с.95). Київ: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова.